

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Заповідна справа
(назва освітнього компонента)

рівень вищої освіти бакалавр

спеціальність 106 Географія

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Географія
(назва освітньо-професійної програми)

Силабус вибіркового освітнього компонента “Заповідна справа” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *106 Географія*, освітньо-професійної програми *Географія*.

Розробник: Карпюк З. К., доцент кафедри фізичної географії, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії (ППП, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Міщенко О. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної географії

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Фесюк В. О.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика вибіркового освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: <u>10 Природничі науки</u> Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітньо-професійна програма <u>Географія</u> перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Рік навчання – 3
Кількість годин/кредитів 150/5		Семестр – 6
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінари) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Карпюк Зоя Костянтинівна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент кафедри географії
Посада	Доцент кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Карпюк_Зоя_Костянтинівна
Телефон	+380985414484
e-mail	karpiuk.zoia@vnu.edu.ua
Дні занять (електронний розклад)	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка, 13.25–14.45, аудиторія С-610
Дистанційний курс на платформі Moodle	https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1283

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Курс “Заповідна справа” формує системне уявлення про принципи функціонування та прикладні аспекти проектування територій та об’єктів різних категорій природно-заповідного фонду, структуру та зонально-регіональні особливості поширення територій та об’єктів ПЗФ України, рівень відповідності міжнародних категорій природоохоронних територій із

національними.

Пререквізити

– географія, ландшафтознавство (здатність розуміти просторову природну різноманітність, зональні одиниці комплексного районування, розвиток, функціонування і поширення ландшафтів, взаємозв'язок і взаємозалежність природних компонентів ландшафту, аналізувати закономірності просторово-часових змін природних комплексів під впливом природних і антропогенних чинників);

– математика (здатність аналізувати математичні залежності, проводити математичні розрахунки щодо кількісних і якісних показників стану природно-заповідного фонду: обчислювати рівень заповідності території, індекс інсуляризованості тощо);

– гідрологія (здатність застосовувати знання про окремі водні об'єкти та гідрофізичні процеси (теплові, гідродинамічні, ерозійні), що у них протікають, аналізувати гідрологічний режим та водність річок, генезис озер, значення боліт, розуміти взаємозв'язок і взаємозалежність водних об'єктів на поверхні Землі);

– біологія (здатність застосовувати знання про рівні організації біорізноманіття: генетичний, видовий, екосистемний, енергетичну, концентраційну, індикаційну і інші функції живих організмів, їх поширення; аналізувати взаємозв'язки живих істот з неживою природою та сучасні загрози біорізноманіттю);

– ботаніка (здатність розуміти біологічну різноманітність рослин, систематику, географічне поширення, біосферну роль, раціональні шляхи збереження і охорони, знати національні і міжнародні природоохоронні переліки раритетних видів рослин);

– зоологія (здатність аналізувати біологічну різноманітність тварин, класифікацію видів тварин, спосіб життя і географічне поширення, біосферну роль, раціональні шляхи збереження і охорони; знати національні і міжнародні природоохоронні переліки раритетних видів тварин);

– екологія (розуміння проблем забруднення вод, осушення боліт, старіння озер, зникнення багатьох видів біоти, антропогенної зміни ландшафтів).

Постреквізити

– охорона та раціональне використання навколишнього природного середовища, фізична географія України, формування екологічної мережі, геоекологія, екологічна безпека.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета вивчення дисципліни – формування комплексу спеціальних знань з теорії і практики заповідної справи в Україні і світі, екологічного менеджменту природоохоронних територій. Основними **завданнями** освітнього компонента є: вивчення науково-методологічних, правових, організаційних, управлінських основ, на яких ґрунтується заповідна справа в Україні; вивчення структури та зонально-регіональних особливостей поширення територій та об'єктів ПЗФ України; розуміння значення територій і об'єктів ПЗФ як природних осередків

різнорівневих екомереж; формування чіткого уявлення про застосовування практичних навиків у організації екологічної просвітницької діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (ПРН 1); знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ (ПРН 2); пояснювати особливості організації географічного простору (ПРН 3); аналізувати географічний потенціал території (ПРН 4); збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (ПРН 5); використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук (ПРН 6); аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ПРН 9); знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні (ПРН 10); знати та вміти застосовувати на практиці методичний інструментарій географічної науки (ПРН 12).

До кінця навчання студенти набудуть таку **інтегральну компетентність**: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2); здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 6); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 12); **фахові компетентності**: здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів (ФК 1); здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства (ФК 2); здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах (ФК 3); здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки (ФК 4); здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ФК 5); здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (ФК 6); знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації (ФК 7); самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати

результати (ФК 8); здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності (ФК 9); здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси (ФК 10); здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах (ФК 11); здатність проводити регіональні дослідження (ФК 12).

IV. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю*	Бали
Тема 1. Історія формування національної системи категорій ПЗФ України. Сучасна класифікація, нормативно-правове регулювання, облік територій і об'єктів ПЗФ	19	1	2	1	15	РС, ПЗ, О, ТЕ	10
Тема 2. Природні заповідники, біосферні заповідники (резервати) України: зонально-регіональні особливості	23	2	4	1	16	С, ПКР, ПЗ, О	10
Тема 3. Національні природні парки України, регіональні ландшафтні парки: зонально-регіональні особливості	23	1	4	2	16	С, ПКР, ПЗ, О	10
Тема 4. Заказники, пам'ятки природи України, об'єкти колекційно-паркового типу: значення у структурі ПЗФ	20	1	2	1	16	С, ПЗ, О	10
Тема 5. Організація процесу виявлення ділянок, перспективних для включення у склад природно-заповідного фонду України	24	2	4	2	16	ПЗ, О	10
Тема 6. Створення системи транскордонних природоохоронних територій	19	1	2	1	15	С, РС, ПЗ, О, ТЕ	10
Тема 7. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Концепція сталого розвитку. Міжнародні проекти з промоції і збереження природно-заповідних об'єктів	22	2	2	2	16	С, РС, ПЗ, О	10
Контрольна робота							20
Самостійна робота							10
Усього годин	150	10	20	10	110		100

*Форма контролю: поточне оцінювання (письмова контрольна робота (ПКР), тези (ТЕ), тести (Т), розгляд ситуацій (РС), виконання (ПЗ) та здача практичних завдань (О), семінари (С),

розгляд кейсів (К), підсумковий контроль у формі заліку.

V. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійне завдання полягає у виконанні реферату відповідно до поданої нижче тематики. Самостійна робота повинна мати обсяг 15–20 сторінок рукописного тексту на аркушах формату А-4, переплетених або поданих у файловій папці. У роботі мають бути представлені такі структурні частини: титульна сторінка, оформлена за стандартними вимогами, зміст, вступ із обґрунтуванням структури роботи, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

При вивченні курсу “Заповідна справа” студентам пропонується самостійно опрацювати такі теми:

Завдання для самостійної роботи

1. Правовий режим територій та об’єктів ПЗФ України.
2. Міжнародно-правові акти природоохоронного характеру, їх значення у зміні підходів до виваженого використання природних ресурсів.
3. Рамсарська конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (1971 р., м. Рамсар, Іран).
4. Вашингтонська конвенція – конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) (3.03.1973 р., Вашингтон; Україна приєдналася 14.05.1999 р.).
5. Бернська конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (19.09.1979 р., м. Берн, Швейцарія; ратифікована Україною 29.10.1996 р.).
6. Боннська конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (19.09.1979 р. м. Бонн, Німеччина).
7. Вибір територій, пріоритетних для створення нових територій та об’єктів ПЗФ України.
8. Землі водного фонду, прибережні захисні смуги, водно-болотні угіддя, прибережні захисні смуги, лісові насадження.
9. Ареали поширення раритетних видів рослин і тварин, занесених у Червоної книги України та міжнародні природоохоронні переліки.
10. Території поширення екзогенних геологічних процесів, радіоактивно забруднені землі.
11. Міжнародні природоохоронні програми «Натура 2000», «Емеральд».
12. Категорії природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи.
13. Природоохоронна діяльність у межах територій і об’єктів природно-заповідного фонду України.
14. Відновлення екосистем та їх компонентів.
15. Режим охорони природних заповідників.
16. Проекти організації території природних заповідників та охорони їх природних комплексів.

17.Вимоги щодо охорони природних комплексів та об'єктів біосферних заповідників.

18.Світова мережа біосферних резерватів. Стратегія розвитку біосферних резерватів.

19.Система моніторингу за станом природних екосистем у біосферних резерватах.

20.Стан впровадження концепції екомереж в Україні.

21.Система транскордонних природоохоронних територій.

22.Структурно-функціональні елементи екомережі України та об'єкти, що їх формують.

23.Території та об'єкти природно-заповідного фонду Волинської області як складові регіональної екологічної мережі.

24.Структурно-функціональні елементи регіональної екомережі та об'єкти, що їх формують.

25.Значення різних категорій територій та об'єктів природно-заповідного фонду Волинської області у складі регіональної екомережі.

26.Особливості використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

27.Організація наукових досліджень у межах заповідників і національних природних парків України.

28.Рекреаційне використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

VI. Методи та форми оцінювання

Методи: лекції, практичні (семінарські) заняття, методи проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні, інтерактивні; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна), консультації.

Форми оцінювання: усне опитування (індивідуальне, фронтальне). Оцінка участі у дискусії за питаннями для обговорення. Перевірка виконання завдань практичних робіт (індивідуальних, кооперовано-групових) та завдань для самостійного опрацювання. Тестування, контрольна робота, залік.

VII. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови

індивідуального навчального графіка здобувач вищої освіти має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольному опитуванню. У будь-якому випадку здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом.

Якщо здобувач освіти отримав бал за темою освітнього компонента менший за максимальний, він має право лише один раз повторно скласти поточний контроль за темою (усна відповідь та виконання завдань). Зараховується найвищий результат. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного курсу на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному курсі на платформі Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

- Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
- Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до “Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки” (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Viznannya_rezultativ_VNU_im._L.U._red.pdf)

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

VIII. Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf)

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного

контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента. У цьому випадку завдання із цих видів поточного контролю оцінюються, в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач за:

- поточну роботу з відповідних тем;
- виконання завдань з відповідних тем (під час аудиторного заняття та на платформі електронного курсу Moodle);
- контрольна робота;
- самостійна робота.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершальних етапах у формі заліку.

Шкала оцінювання

Переведення оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в лінгвістичну шкалу та шкалу ECTS здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано

ІХ. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення курсу

1. Карпюк З. К. Заповідна справа: методичні рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 114 с. (прот. № 7 від 22.06.2020 р. засідання НМР СНУ імені Лесі Українки).

2. Карпюк З. К. Заповідна справа: дистанційний курс (moodle Платформа дистанційного навчання, ВНУ імені Лесі Українки <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1283>

3. Природоохоронні території Волинської області : карта М 1 : 400 000 / укладачі В. О. Фесюк, З. К. Карпюк. Луцьк : ФОП Плахта О. П., 2017.

Основна література

1. Валюх А. М. Характеристика організаційної системи державного управління збереженням природного капіталу України. *Державне управління : удосконалення та розвиток*. Дніпро : Вид-во ТОВ «ДКС-центр», 2017, № 4. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1231>.
2. Виявлення територій, придатних для оголошення об'єктами природно-заповідного фонду / Олексій Василюк, Анастасія Драпалюк, Григорій Парчук, Дарія Ширяєва. За заг. редакцією Олени Кравченко. Львів, 2015. 80 с.
3. Дідух Я. П., Вакаренко Л. П., Винокуров Д. С. Оцінка репрезентативності мережі природно-заповідних об'єктів України (ботанічний аспект). *Український географічний журнал*. 2016, № 2. С. 13–19.
4. Екологічне право України. Особлива частина [текст] : навч. посіб. / О. М. Шуміло (кер. авт. кол.), В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 432 с.
5. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#n8>.
6. Заповідна справа в Україні : навч. посібн. / за заг. ред. М. Д. Гродзинського, М. П. Стеценка. Київ, 2003. 306 с.
7. Карпюк З. К. Розвиток заповідної справи на Волинському Поліссі. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013. № 10. С. 55–63.
8. Карпюк З. К., Мельничук М. М. Природно-заповідна і екологічна мережі. *Природа Західного Полісся, прилеглої до Хотиславського кар'єру Білорусі* : монографія / за ред. Ф. В. Зузука : Ф. В. Зузук, К. Б. Сухомлін, Л. В. Ільїн та ін. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2014. Р. 10. С. 217–242.
9. Карпюк З. К. Проблеми та перспективи функціонування екологічної мережі. *Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області* : колективна монографія / В. О. Фесюк. С. О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. Київ : ТОВ «Підприємство ВІ ЕН ЕЙ», 2016. С. 231–276.
10. Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог Київ : ТОВ «ОК–ПОЛІГРАФ», 2018. 136 с.
11. Карпюк Зоя, Фесюк Василь, Чижевська Лариса. Охорона гідрологічних об'єктів у мережі природно-заповідного фонду Волинської області. *Актуальні проблеми охорони природного середовища українсько-польських прикордонних територій* : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. (Львів–Івано-Франкове, 23–25 жовтня 2019 р.). Львів : ПАІС, 2019. С. 43–44 // <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/16635>
12. Карпюк З. К., Фесюк В. О. Природоохоронні мережі Волинської області : монографія. Луцьк : Терен, 2021. 212 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20249>
13. Карпюк З. К., Шевчук О., Ярмолук Д. Охорона водних екосистем у гідрологічних заказниках і пам'ятках природи природно-заповідного фонду Волинської області. *Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín “Věda a perspektivy” je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR. Praha, 2022. № 5(12). S. 144–161.*

DOI : [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5\(12\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5(12)).
<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20411>

14.Карпюк З. К., Фесюк В. О. Локальна екомережа Луцької міської територіальної громади: монографія. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2022. 110 с.

15.Петлін В. М., Фесюк В. О., Карпюк З. К. Регіональна екомережа Волинської області. *Український географічний журнал*. 2021. № 2. С. 31–41.
<https://doi.org/10.15407/ugz2021.02.031>.

<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/19730> (Збірник зареєстрований та індексується у міжнародній наукометричній базі **Scopus**) (1,1 друк. арк.).

16.Правовий режим природно-заповідного фонду України : історія формування, юридичні аспекти та закордонний досвід : посібник / за заг. ред. О. Кравченко. Львів : Видавництво «Компанія “Манускрипт”», 2017. 92 с.
URL : http://2116_EPL_PZF_Ukrainy_internet_versia.pdf.

17.Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області : кол. моногр. / В. О. Фесюк. С. О. Пугач, А. М. Слащук[та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. 316 с.

18.Фесюк В. О., Карпюк З. К., Мороз І. А. Перспективи розвитку природно-заповідної і екологічної мереж Волинської області. *Шацьке поозер'я в контексті змін клімату*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., присв. 70-річчю від дня народж. проф. Петліна В. М. (с. Світязь, 1–3 жовт. 2021 р.) / за заг. ред. В. О. Фесюка. Луцьк : Волин. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2021. С. 86–92. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/19729>.

Додаткова література

1. Брусак Віталій, Діана Кричевська. Міждержавні природоохоронні території польсько-українського прикордоння: сучасний стан та перспективи створення. *Актуальні проблеми охорони природного середовища українсько-польських прикордонних територій* : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів – с. Івано-Франкове, 23–25 жовтня 2019 р. Львів : ПАІС, 2019. С. 31–32.

2. Еволюція стану екосистем біорезервату ЮНЕСКО «Шацький» в умовах інтенсифікації впливу кліматичних змін та антропогенних факторів / О. В. Альохіна, І. М. Горбань, М. М. Корусь, В. В. Кошовий, В. І. Матейчик, П. Т. Ященко. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. № 11. С. 101–108.

3. Заповідна природа Волині : буклет / укладачі В. О. Фесюк, З. К. Карпюк. Луцьк : ФОП Плахта О. П., 2017. 19 с.

4. Заповідні території Львівщини : наук. вид. / Стойко С. М. [та ін.]; за заг. ред. С. М. Стойка. Львів : ЗУКЦ, 2013. 128 с.

5. Карпюк З. К. Рослинність. *Природа Західного Полісся, прилеглого до Хотиславського кар'єру Білорусі* : монографія / за ред. Ф. В. Зузука : Ф. В. Зузук, К. Б. Сухомлін, Л. В. Ільїн та ін. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2014. Р. 8. С. 161–188.

6. Карпюк З. К. Структурно-функціональна організація та міжнародне значення Шацького екомережоформувального вузла у екологічній мережі Волинського Полісся. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб.

наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. № 11. С. 119–127.

7. Карпюк З. К. Шляхи збереження, охорони та відтворення фауністичних комплексів. *Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області* : кол. моногр. / В. О. Фесюк. С. О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. Р. 7.2. С. 201–220.

8. Карпюк Зоя. Природно-заповідна мережа Ківерцівського району. *Минуле і сучасне Волині та Полісся. Ківерцівщина та Олика в історії України та Волині* : наук. зб. : матеріали краєзнавчих читань, м. Ківерці – смт Олика, 22 вересня 2017 р. / Упоряд. Г. Бондаренко, С. Войчик, А. Силук. Луцьк, 2017. Вип. 62. С. 466–476.

9. Міщенко О. В. Національні парки України : проблеми та перспективи розвитку. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвроп. національний університет імені Лесі Українки, 2017. № 14. С. 20–25.

10. Мокрий В. І. Моніторинг, моделювання і прогнозування впливу Хотиславського кар'єру на гідрогеологічні і лісоекологічні умови природно-заповідних об'єктів Західного Полісся. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. № 9. С. 284–289.

11. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них», №486 від 8.05.1996 р., редакція від 24.12.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-96-%D0%BF>.

12. Самойленко В. М., Корогода Н. П. Регіональні та локальні екомережі : підручник [з грифом МОНС України]. Київ : «Логос», 2013. 192 с.

13. Худоба В. Теоретичне обґрунтування доцільності оптимізації мережі регіональних ландшафтних парків України. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2011. № 2. С. 242–248.

14. Ярмолюк Д. Л., Карпюк З. К., Чижевська Л. Т., Антипюк О. В., Качаровський Р. Є. Рекреаційний потенціал природно-заповідних об'єктів басейну р. Бобрівка. *Українське Полісся : проблеми та тренди сучасного розвитку*: матер. Другої Всеукр. наук.-практ. конф., 10–11 лютого 2022 р. : зб. наук. пр. Ніжин, 2022. С. 61–64. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20208>

15. Karpiuk Zoja, Fesiuk Vasyl, Antypiuk Olena. Means of Cartographic Visualization in the Rescarch of the Volyn Oblast Natural Reserve Fund Network. *Актуальні проблеми охорони природного середовища українсько-польських прикордонних територій* : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. (Львів–Івано-Франкове, 23–25 жовтня 2019 р.). Львів : ПАІС, 2019. С. 83–84.